

PRZEMÓWIENIE NA ZJEŹDZIE DOWBORCZYKÓW

(11 marca 1921 r.)

Dnia 11 marca 1921 r. odbył się w Warszawie zjazd żołnierzy byłego I Korpusu wojsk polskich na Wschodzie t. zw. «Dowborczyków».

W związku z tym odbył się w Kasynie urzędników państwowych bankiet, na którym Piłsudski wygłosił niżej przytoczone przemówienie, w którym przypomniał nieudane próby szukania przez partie oparcia w formacjach wojskowych i podkreślił konieczność unifikacji całej armii polskiej.

Przemówienie podajemy według «Kurierza Polskiego» z 13 marca 1921 r.

Byliście żołnierzami bez ojczyzny, szukającymi ojczyzny, dla której walczyliście i przelewaliście krew. Przychodzę do was, jako żołnierz, który przechodził ciężką kalwarię, i chcę mówić do was jako kolega.

W okresie wszystkich naszych walk o wolność i niepodległość żołnierz zawsze pierwszy uderzał w dzwon alarmu, jednak nie zawsze jego usiłowania znajdowały odpowiednik wśród społeczeństwa. Biegli nieraz do niego, nieraz ze swymi sporami i waśniami, szukając oparcia dla swej polityki, dla swoich partyj, a żołnierz, służący całemu narodowi i całej ojczyźnie, jak wskazują wszystkie nasze powstania, trwał zawsze wiernie na tym stanowisku i pierwszy szedł w pole i ostatni z niego schodził.

Wojna — to rzecz ciężka, to ruina dla kraju tego, gdzie w jego obronie żołnierz krew przelewa. Ileż to ciężkich chwil, nie-żołnierskich, bo od tego praca żołnierska, lecz tych wątpliwości, które męczą i rozsadzają na obozy i oboziki, przechodzić trzeba! To piekło wątpliwości, przez które przechodziliście wy, i mnie męczyło także; to z wami łączy mnie więcej, niż z kimkolwiek.

Lecz dziś jest już Polska zorganizowana, mająca prawo nakazu. Wszelkie, choćby najpiękniejsze wspomnienia i tradycje ustąpić muszą przed tym jej nakazem, jaki daje w chwili obecnej. A jakież to jest jej nakaz dla armii? Jesteście z różnych szkół, różnych metod, różnych sposobów myślenia, różnych

przyzwyczaję, różnych sposobów codziennego bytu żołnierskiego, a więc pierwszym i głównym nakazem jest unifikacja. Precz z różnicami, niech żyje jedność w całej armii polskiej!

PODZIĘKOWANIE ZA OBYWATELSTWO HONOROWE
MIASTA WILNA

(20 kwietnia 1921 r.)

Rada miejska Wilna nadała Piłsudskiemu godność obywatela honorowego tego miasta.

Piłsudski dnia 20 kwietnia 1921 r. depeszą niżej przytoczoną, a wysłaną ze Spawy, podziękował Radzie miasta Wilna za przyznanie mu tej godności.

Tekst depestry podajemy według «Narodu» z dnia 26 kwietnia 1921 r.

«Dziękuję Radzie Miasta Wilna za nadanie mi obywatelstwa honorowego, które wobec mego żywego przywiązania do rodzinnego grodu, przyjmuję z tym większą wdzięcznością, że zdaje się zaprzeczać przysłowiu «nikt nie jest prorokiem we własnym kraju».

J. Piłsudski.

PRZEMÓWIENIE PRZY ODSŁONIĘCIU TABLICY
PAMIĄTKOWEJ NA CZĘŚ POLEGŁYCH WYCHOWANKÓW
SZKOŁY PODCHORAŻYCH

(24 kwietnia 1921 r.)

Dnia 24 kwietnia 1921 r. przybył Piłsudski do gmachu Szkoły Podchorążych na uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej na cześć 112 poległych wychowanków Szkoły.

Po mszy i po mowach byłego komendanta Szkoły plk. Kukiela i ówczesnego komendanta Szkoły plk. Młodzianowskiego, wypowiedział Piłsudski niżej przytoczone przemówienie o konieczności składania przez każdy naród ofiar z życia.

Fragmety tego przemówienia podajemy według «Narodu» z dnia 26 kwietnia 1921 r.

Ludzkość — jest tak urządzona, że pod budowlę Wolności kładzie życie ludzkie i bierze krew ludzką, która jest najlepszym tej budowli spoidłem...

Źle byłoby, gdyby Polska wznosząc budowlę swego nie-